

ਇੱਕੋ ‘ਭੇਤ’ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਖ਼ਤ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਆਖ਼ਰੀ ਕੰਮ ਦੱਸਿਆ: ਉਸ ਦਾਨ ਲਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਪਾਫ਼ਰੋਦੀਤੁਸ ਹੱਥ ਘੱਲਿਆ ਸੀ, ਧੰਨਵਾਦ ਜਤਾਉਣਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਸੂਲ ਸਿਰਫ਼ ‘ਧੰਨਵਾਦ’ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਜਿਹਾ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਧੰਨਵਾਦ ਕਹਿਣ ਵਰਗੀ ਅਸਾਨ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਸਮਝ ਦੀ ਡੂੰਘਿਆਈ ਦਾ ਇਕ ਲੰਮਾ ਪੈਰਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’¹

ਆਪਣੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ‘ਭੇਤ’ ਦੱਸਿਆ ਇਸ ‘... ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਰੱਜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਭੇਤ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਹੋਏ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਅਰਲ ਐਫ਼. ਪਾਮਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਇੱਕੋ ਭੇਤ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ’ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ।²

ਇਕ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਸਥਿਤੀ (4:10)

¹ਪਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਹਾਂ ਜੋ ਹੁਣ ਐਨੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਮੁੜ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ। ਤੁਸਾਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਵੇਲਾ ਹੱਥ ਨਾ ਲੱਗਾ।

ਆਇਤ 10. ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੇ ਦਾਨ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਸੀ (1:5; 2:25–30); ਹੁਣ ਉਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ (ਵੇਖੋ 4: 14, 18)। ਸਾਡੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਹਾਂ। ਅਨੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ: ਉਹ ‘ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ’ ਅਨੰਦਤ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਜ ਅਨੰਦਿਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਣ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਰਸੂਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਓਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਲਗਾਅ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਹੈ। ਭਾਵ ਦਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਹਾਂ ਜੋ ਹੁਣ ਐਨੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਮੁੜ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਕ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਝਾੜ ਦਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਤੁਸਾਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਵੇਲਾ ਹੱਥ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ’ ਅਪੂਰੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ

ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਤੁਸੀਂ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਰਹੋ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘‘ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ’’ (NCV)। ਪੌਲਸ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚੋਂ ਦੂਰ ਸੀ!’’³

ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪੌਲਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਦੁਨੀਆ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ ਰਸੂਲ ਨਾਲ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਰਸੂਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:6, 16)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪੌਲਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਸੀ! ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘‘ਭਾਰੀ ਕੰਗਾਲਪਣ’’ (ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8:2)। ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਧਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੀ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ।

ਅਖ਼ੀਰ ਉਹ ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਚੋਂ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਸੀ ਉੱਭਰ ਆਏ ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ‘‘ਮੁੜ’’ ਆਈ। ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਮੁੜ’’ ‘‘ਦੁਬਾਰਾ ਖਿੜਣ ਜਾਂ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਣ’’ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *anathallo* (ਅਨਾਥੇਲੋ) ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹੈ।⁴ NEB ਵਿਚ ਹੈ ‘‘ਮੇਰੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਵਾਹ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਜਾਗ ਗਈ ਹੈ।’’

‘‘ਮੁੜ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਰੁਤ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਲ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਹੱਵਾ ਸੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਘਾਹ ਸੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੂਟੇ ਨੰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਫੁਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਮੌਸਮ ਗਰਮ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਲੀ ਫੇਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਧਰ ਵੇਖੋ ਰੰਗਦਾਰ ਫੁਲ ਖਿੜੇ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਦਰਖਤ ਸਿਆਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਵਿਚ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਲਸ ਲਈ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਦੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ (4:11, 12ਉ)

¹¹ਇਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੰਗੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ ਭਈ ਜਿਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ ਓਸੇ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਰੱਖਾਂ। ¹²ਉਮੈਂ ਘਟਣਾ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਨਾਲੇ ਵਧਣਾ ਭੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਆਇਤ 11. ਪੌਲਸ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੰਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਉਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੰਗੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ਦਾਦਾ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।

TEV ਵਿਚ ਆਇਤ 11 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,’’ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਘੱਲਣ

ਦਾ ਹਿੰਟ ਹੈ (ਵੇਖੋ 4: 17ਓ)।

ਪੌਲੁਸ ‘‘ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ’’ ਲਿਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ: ⁵ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ ਭਈ ਜਿਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ ਓਸੇ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਰੱਖਾਂ। ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘‘ਮੈਂ’’ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।⁶ ਇਹ ਤਾਂ ਇੰਜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਰਸੂਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ‘‘ਸ਼ਾਇਦ ਦੂਜਿਆਂ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ।’’

ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸੀ? ‘‘ਸੰਤੋਖ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਗਲਤ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ‘‘ਇਹ [ਹਾਲਾਤ] ਦੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਮਾੜੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।’’⁷

‘‘ਸੰਤੋਖ’’ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਦੇ ਲਈ contentment (ਸੰਤੋਖ) ਅਤੇ satisfaction (ਤਸੱਲੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਜੇ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਲਈਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੀਏ।’’ ਇਸ ਕਥਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਚਿਆਈ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਸੰਤੋਖ’’ ਦੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਣਾ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁸ ‘‘ਸੰਤੋਖ’’ (AB; NCV; CEV; TEV) ਦੀ ਬਜਾਇ (ਦੇ ਨਾਲ) ਕਈ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਤ੍ਰਿਪਤ’’ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:6–8 ਅਤੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:5 ਵਿਚ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਸੰਤੋਖ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ (arkeō, ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ) ਉਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਬਥੇਰਾ’’ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 11 ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ (autarkēs) ਇਕ ਮਿਸਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ‘‘ਖੁਦਾ’’ (autōs) ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ arkeō ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ।⁹ NASB ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿਚ ‘‘ਸੰਤੋਖ’’ ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਹੈ: ‘‘ਜਾਂ ਖੁਦ-ਬਥੇਰਾ।’’ REB ਵਿਚ ਹੈ ‘‘ਮੈਂ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ।’’ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ‘‘ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਰਣਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।’’¹⁰

Autarkēs ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਤੋਇਕੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਰਵਾਹ ਸਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਹਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਹਰ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ autarkēs ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘‘ਸਿੱਖ ਲਿਆ’’ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਮਿਲੀ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ। ਪਰ 12 ਅਤੇ 13 ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਆਇਤ 11 ਦੀ ਆਇਤ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ਪੌਲੁਸ ਇਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਸੀਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ ਅਨੁਭਵ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਉਹ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢ ਸਕਿਆ (ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੀ) ਕਿ

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨ ਦੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵੇਲੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ‘‘ਦਾਨ’’ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਰਸੂਲ ਨੇ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ (ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:7-10) ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਦੁਆ (ਵੇਖੋ ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:6, 7) ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ।

ਆਇਤ 12ਓ. ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ, ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ, ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਘਾਟੇ ਵੇਖੇ ਹਨ। ਘਟਣਾ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇੱਕੋ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*tapeinoō*) ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਨੀਵਾਂ ਹੋਣਾ’’ ਹੈ। ਇਹ ਓਸੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 2:8 ਵਿਚ ‘‘ਨੀਵਿਆਂ ਕੀਤਾ’’ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਾਕਾਫੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਨੀਵਿਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਨੀਵਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਹ ਉੱਚਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਨਾਲੇ ਵਧਣਾ ਭੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫੌਰੀ ਲੋੜਾਂ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ 4:18)।

ਕਈ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ... ਵਧਣਾ ਭੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।’’ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸਭ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ‘‘ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।’’ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਗਰੀਬੀ ਵਾਂਗ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖ਼ਤਰੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਇਦਾ ਹੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ:

ਪਰ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਧਨਵਾਨ ਬਣਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸੋ ਪਰਤਾਵੇ ਅਤੇ ਫਾਹੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਮੂਰਖਪੁਣੇ ਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਨਾਸ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੋਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਾਇਆ ਦਾ ਲੋਭ ਹਰ ਪਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਲੋਕ ਉਹ ਨੂੰ ਲੋਚਦਿਆਂ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਰਾਹੋਂ ਘੁੱਥ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਗਾਮਾਂ ਦਿਆਂ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:9, 10)।

ਜਦ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕੋਈ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਘੁਮੰਡ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਪਰਕਾਸ਼ 3:17)। ਆਗੂਰ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ, ‘‘... ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਨਾ ਧਨ ਦੇਹ, ... ਮਤੇ ਮੈਂ ਰੱਜ ਪੁੱਜ ਕੇ ਮੁੱਕਰ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਖਾਂ ‘ਯਹੋਵਾਹ ਕੌਣ ਹੈ’ ਅਥਵਾ ਕਿਤੇ ਮੈਂ ਬੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵਾਂ ਤੇ ਚੋਰੀ ਕਰਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਭੰਡੀ ਕਰਾਂ’’ (ਕਹਾਉਤਾਂ 30:8, 9)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ‘‘ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੰਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ।’’¹¹ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਦੇ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੌਣ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋ ਵੀ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ

ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਖ ਸਕਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ਜਿਸ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ’’ ਭਾਂਵੇਂ ‘‘ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ।’’

ਇਕ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ‘‘ਪਰ ਸੰਤੋਖ ਨਾਲ ਭਗਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਖੱਟੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਬਸਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹੋ ਬਖੇਰਾ ਹੈ’’ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:6-8)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਤੁਸੀਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲੋਭ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਰਹੋ। ਜੇ ਕੁਝ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਨੇ ਆਪ ਆਖਿਆ ਹੈ ਭਈ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡਾਂਗਾ, ਨਾ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਤਿਆਗਾਂਗਾ’’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:5)।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ‘‘ਭੇਤ’’ (4:12ਅ, 13)

^{12ਅ} ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਰੱਜਣਾ ਕੀ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿਣਾ, ਕੀ ਵਧਣਾ ਕੀ ਖੁੜਨਾ, ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾਇਆ ਹੈ। ¹³ ਉਹ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਭੇਤ

ਆਇਤ 12ਅ. ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ‘‘ਗੱਲਾਂ’’ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ’’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਵਿਚ’’ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ’’ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਫੇਰ ਚੰਗੇ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖੁੜਨਾ ਆਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿਣਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ‘‘ਮਿਹਨਤ ਪੋਹਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ... ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਤਰੇਹ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਫਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਲੇ ਅਤੇ ਨੰਗੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹਾਂ’’ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:27)।

ਕੋਈ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ‘‘ਇਕ ਮਿੰਟ ਰੁਕਣਾ! ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਗਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਕਦੇ ਭੁੱਖੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ!’’ ਪੌਲੁਸ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ‘‘ਕਈ ਵਾਰੀ ਫਾਕਿਆਂ ਵਿਚ’’ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:27)। ਹਾਂ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਾਲਦਾ-ਪੋਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪੇਟ ਦੀ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੰਤਾਨ ਕਦੇ ਬਿਮਾਰ, ਭੁੱਖੀ ਜਾਂ ਗਰੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਵੈ-ਸੇਵਾ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ‘‘ਬੇਈਮਾਨ’’ ਬਣਾ ਦਵੇਗੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਰਸੂਲ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:27; 12:7)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਮਨਭਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ: ਕੀ ਵਧਣਾ। ਫੇਰ ਰਸੂਲ ਦੇ ਬਹੁਤਾਇਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਰੱਜਣਾ। ਕੋਈ ਖਾਣੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਦਿਆਂ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘‘ਮੈਂ ਰੱਜ ਗਿਆ ਹਾਂ।’’ ਰਸੂਲ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਤੋਖ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਿਆ? ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ‘‘ਭੇਤ’’ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ‘ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾਇਆ ਹੈ’ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇੱਕੋ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*mueō*), ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਭੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ।’¹² NEB ਵਿਚ ਹੈ ‘ਮੈਨੂੰ ਇਨਾਸਨੀ ਤਕਦੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਉਤਾਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,’ ਕਾਫ਼ਰ ਪੰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਲਈ *mueo* ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪੌਲਸ ਕਿਸੇ ‘ਗੁਪਤ’ ਜਾਂ ‘ਗੁੱਝੀ’ ਦੀਖਿਆ ਦੀ ਰਸਮ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਲੰਘਿਆ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਸੀਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ‘ਦੀਖਿਆ’ ਦੀ ਇਕ ਪਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੁਪਤ ‘ਭੇਤ’ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ‘ਭੇਤ’ ਕੀ ਸੀ? ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਉਹ ‘ਭੇਤ’ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖਲੋਣਾ ਸੀ (2 ਤਿਮੋਥਿਊਸ 4: 16–18)।

ਆਇਤ 13. ਇਹ ਪੌਲਸ ਦੇ ‘ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਦ’¹³ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਹੂਰ ਆਇਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ‘ਸਰਵਉੱਚ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦੇਸ਼’ ਹੈ:¹⁴ ਉਹ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਇੱਥੇ ‘ਉਹ’ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। KJV ਵਿਚ ਹੈ ‘ਮੈਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।’ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ‘ਮਸੀਹ’ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਪੌਲਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਸੀ।’¹⁵

ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਇਸ ਆਇਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ‘ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ’ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਮਜ਼ਬੂਤ’ (*ischuō*) ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਰੂਪ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁶ ਹਯੂਗੋ ਮੈਕਾਰਡ ਨੇ ਆਇਤ 13 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ‘ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।’¹⁷ ਆਇਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ‘ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ’ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਰ (*dunamis*), ਦਾ ਕਿਰਿਆ ਰੂਪ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ‘ਡਾਈਨਾਮਾਈਟ’ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਵਸਰਗ ਵਿਚ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਆਇਤ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ‘ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਫੁਕਦਾ ਹੈ।’¹⁸ ਇਹ ਵਚਨ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।’ ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਲਬਾਲਬ ਹੈ:

- TEV: ‘ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਮਸੀਹ ਮੈਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।’
- CEV: ‘ਮਸੀਹ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।’
- Phillips: ‘ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।’

ਇਸ ਆਇਤ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ‘ਹਨੇਰੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਤੀਰ’¹⁹ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ

ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦਿਆਂ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਯੋਗਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ ‘‘ਮੈਂ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ’’ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀਹ ਫੁੱਟ ਵਾੜ ਟੱਪ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੌ ਮੀਲ ਦੌੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੌਠ ਮਿੰਟਾਂ ਤਕ ਆਪਣਾ ਸਾਹ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ‘‘ਸੱਭੇ ਕੁਝ’’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਇਤਾਂ 11 ਅਤੇ 12 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਰਸੂਲ ‘‘ਚੰਗੇ’’ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਹੋਰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਆਇਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ‘‘ਸਭ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।’’ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦਾ ਸੋਚ ਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਅਨਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ: ‘‘ਮੈਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਥੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ—ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।’’ LB ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ‘‘ਮੈਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਮੈਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖੇ।’’ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ‘‘ਪਰ ਮੈਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਥੋਂ ਉਮੀਦ ਰਖਦਾ ਹੈ।’’ ਆਇਤ 13 ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ ਪ੍ਰਭੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿਓ।

ਸਰੋਤ

ਆਇਤ 13 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ‘‘ਉਹਦੇ ਵਿਚ’’ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। NASB ਵਿਚ ‘‘ਉਹਦੇ ਰਾਹੀਂ’’ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:13 ਦੇ ਦਿਲਾਸੇ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹਰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਇਤ ‘‘ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ’’ ਵਾਲੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਰੇ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ‘‘ਉਸ ਵਿਚਲੇ’’ ਆਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚਲਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ‘‘ਮਸੀਹ ਵਿਚ’’ ਹਨ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ‘‘ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਹੈ’’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26, 27), ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਵਿਚ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:6)।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ‘‘ਭੇਤ’’ ਯਿਸੂ ਸੀ। 4:11–13 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸੀ। ਰਸੂਲ ਮਸੀਹ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖ ਕੇ (4:13) ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਭੇਤ ਵਿਚ ਦੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (4:12)। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ (4:11) ਬਲਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸੀ (4:13, 19)। ਤੁਸੀਂ ਕੁਕੜੀ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਹੇਠ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨੱਸਦੇ ਚੂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ‘‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਿਚ’’ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:3)।

ਜੌਨ ਐਫ਼. ਵਾਲਵੂਰਡ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਜਿਸ ਭੇਤ ਦਾ [ਪੌਲੁਸ] ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਉਹੀ ਭੇਤ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਰ ਮਸੀਹ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰਤਾ।’’²⁰ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਉਸ ਭੇਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੂੰ ਦੌਲਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਗਿਆਨ, ਸਖਤ ਮੇਹਨਤ, ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ‘‘ਸਭ

ਕੁਝ ਕਰ’ ਸਕਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 13 ਅੱਜ ਵੀ ਓਨਾਂ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲਹਾਮ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਸੱਚ ਸੀ: ‘ਉਹ [ਭਾਵ ਯਿਸੂ] ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਕਰ ਸੱਕਦਾ ਹਾਂ।’

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3: 16; ਕੁਲੱਸੀਆਂ 1: 11)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘ਮੈਥੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ’ (ਯੂਹੰਨਾ 15: 5ਸ)। ‘ਕੁਝ ਨਾ ਕਰ’ ਸਕਣ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ‘ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਕਰ’ ਸਕਣ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 13) ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ!²¹ ਕੋਏ ਰੋਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

- ਭੌਤਿਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੌਲੁਸ ਵਾਂਗ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਅਧਰਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਸੁੱਖ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਾਗਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦਾ ਫੋਕਸ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਕਾਫ਼ਿਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਓਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਕਦੇ? ਉਸ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹੋ!²²

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਸਾਡੀ ਆਤਮਨਿਰਭਰਤਾ (4: 10-13)

ਰਸੂਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ:

- ‘ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਹੁੰਦਾ। ...’ ਜਾਂ ‘ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਖਾਲੀ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ। ...’
- ‘ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਪਤਨੀ/ਚੰਗਾ ਪਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ...’ ਜਾਂ ‘ਜਦ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣਗੇ ...’ ਜਾਂ ‘ਜਦ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ...’
- ‘ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ...’ ਜਾਂ ‘ਜੇ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ।’

ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਤਮਨਿਰਭਰਤਾ ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਤੋਈਕੀ ਲੋਕ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਲਕਿ ਇਹ *ਇਲਾਹੀ* ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀ (ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9: 8; 12: 9, 10)। ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 11 ਅਤੇ 4: 13 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਾਉਣ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ਪੌਲੁਸ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ *ਅਜ਼ਾਦ* ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਮਸੀਹ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਆਇਤ 13 ਵਿਚ AB ਵਿਚ ਹੈ ‘ਮੈਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਿਚ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਹਾਂ।’

ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ‘ਭੇਤ’ ਲੱਭ ਗਿਆ ਹੈ? (4: 10-13)

ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਪੌਲਸ ਦੇ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ‘ਭੇਤ’ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭੇਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਭੇਤ, ਚੰਗੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਭੇਤ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਦਾ ਭੇਤ, ਜਾਂ ‘‘ਦਾਦੀ ਦੇ ਗੁਪਤ ਨੁਸਖੇ’’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ‘ਭੇਤ’ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੈ ਉਹ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6: 3, 4), ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਲਵੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹੀ ਹੋ ਪਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭਟਕ ਗਏ ਹੋ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 3: 10), ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਪਰਤ ਆਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਬਣ ਜਾਓ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1: 9; ਯਾਕੂਬ 5: 16)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਅਰਲ ਐੱਫ਼. ਪਾਮਰ, *ਇੰਟਰਗ੍ਰੇਟੀ ਇਨ ਏ ਵਰਲਡ ਆਫ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ: ਇਨਸਾਈਟਸ ਫ਼ਰਮ ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਡਾਉਨਹਿਲ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰਵਰਸਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1992), 170. ²ਉੱਥੇ ਹੀ, 169. ³ਵੇਨ ਜੈਕਸਨ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਅਬਿਲੇਨ, ਟੈਕਸਸ: ਕੁਆਲਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, 1987), 85. ⁴ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਵਾਈਨ, *ਦ ਐਕਸਪੋਂਡਡ ਵਾਈਨਜ਼ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਰਡਸ*, ਸੰਪਾ. ਜੌਨ ਆਰ. ਕੋਹਲਨਬਰਗਰ III (ਮਿਨਿਅਪੁਲਿਸ: ਬੈਬਨੀ ਹਾਊਸ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1984), 966. ⁵ਪਾਲਮਰ, 169. ⁶‘‘ਮੈਂ’’ ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਦੋਹਰਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦੁਹਰਾਅ ਨਾਲ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ’’ ਵਿਚ ‘‘ਮੈਂ’’ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ‘‘ਮੈਂ’’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*ego*) ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਵਾਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ’’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ); ਇਹ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ⁷ਲਿਓਨ ਬਾਰਨਸ, *ਦੈਟ ਯੂ ਮੇਅ ਨੋਅ ਕ੍ਰਾਈਸਟ: ਸਟੱਡੀ ਫ਼ਰਮ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਸਰਸੀ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਰਿਸੋਰਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, 1992), 161. ⁸ਵਾਈਨ, 226. ⁹ਉੱਥੇ ਹੀ। ¹⁰ਜੈਰਲਡ ਐੱਫ਼. ਹਾਅਬੋਰਨ, *ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 43 (ਵਾਕੋ, ਟੈਕਸਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1983), 198.

¹¹ਜੇਮਸ ਐੱਮ. ਟੇਲੇ, *ਨੋਟਸ ਆਨ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਸੈਨ ਫਰਨੈਂਡੋ, ਕੈਲਿਫ਼ੋਰਨੀਆ: ਟੇਲੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, 1972), 73. ¹²ਵਾਈਨ, 595. ¹³ਹਾਅਬੋਰਨ, 200. ¹⁴ਚਾਰਲਸ ਆਰ. ਅਰਡਮੈਨ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ ਪੌਲ ਟੂ ਦ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਦ ਵੈਸਟਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1932; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ. ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1983), 148. ¹⁵ਹਾਅਬੋਰਨ, 201. ¹⁶ਵਾਈਨ, 1097. ¹⁷ਹੂਗੋ ਮੈਕੋਰਡ, *ਮੈਕੋਰਡ ਸ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਐਵਰਲਾਸਟਿੰਗ ਗੋਸਪਲ* (ਹੈਂਡਰਸਨ, ਟੈਨਸੀ: ਵ੍ਰੀਡ-ਹਾਰਡਮੈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1988), 197. ¹⁸ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਲੈਟਰਜ਼ ਟੂ ਦ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼, ਕੋਲੋਸੀਅੰਜ਼, ਐਂਡ ਥੇਸਲੋਨੀਅੰਜ਼*, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ (ਫ਼ਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1975). ¹⁹ਓਲਿਵਰ ਕ੍ਰੋਮਵੈਲ; ਰਾਲਫ਼ ਪੀ. ਮਾਰਟਿਨ, *ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ ਪੌਲ ਟੂ ਦ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼*, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ, ਟਿਡੇਲ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1987), 179 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ²⁰ਜੌਨ ਐੱਫ਼. ਵਾਲਵੁਰਡ, *ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼: ਟ੍ਰਾਇਅੰਫ਼ ਇਨ ਕ੍ਰਾਈਸਟ*, ਐਵਰੀਮੈਨ ਸ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਮੂਡੀ

ਪ੍ਰੈਸ, 1971), 113–14.

²¹ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਏਵਨ ਮੇਲੋਨ, *ਪ੍ਰੈਸ ਟੂ ਦ ਪ੍ਰਾਈਜ਼: ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਨ ਫਿਲਿੱਪੀਅੰਜ਼* (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਟਵੰਟੀਅਥ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਸੈਂਚੁਰੀ, 1991), 118 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ²²ਇਹ ਲਿਸਟ ਮੈਟਰੋ ਚਰਚ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ, ਗ੍ਰੇਟਰ ਡੈਟਰੋਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ 7 ਜੂਨ 1987 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਇ ਰੋਪਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ‘‘ਆਈ ਕੈਨ ਡੂ ਆਲ ਥਿੰਗਜ਼’’ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ।